

Zinātnes Vestnesis

Latvijas Zinātnieku savienības, Latvijas Zinātnes padomes un Latvijas Zinātņu akadēmijas laikraksts

9 (72)

1994. gada maijs

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADĒMIJAS SENĀTS

1994. gada 19. aprīlī

SEDES DARBA KĀRTĪBA:

1. Augstskolu likumprojekta apspriešana.
2. Par akadēmijas Lielās medaļas piešķiršanu.
3. Par LZA Valdi.
4. Par LZA jauno locekļu vakancēm 1994. gada novembra vēlēšanās.
5. Informācija par Eiropas ZA vadītāju konferenci Parīzē.
6. Par LZA goda doktora (Dr. h. c.) piešķiršanas kārtību.
7. Dažādi jautājumi.

1. AUGSTSKOLU LIKUMPROJEKTA APSPIEŠANA

Senāts noklausījās RTU rektora E. Lavendeļa un Izglītības, kultūras un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības un zinātnes departamenta direktora A. Kapenieka referātus par likumprojektiem par augstskolām. Likumprojektus paralēli izstrādā augstskolu Rektoru padome un Izglītības, kultūras un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības un zinātnes departaments. Rektoru padomes projekta pamatā ir Latvijā nostiprinājušās augstskolu tradīcijas, bet ministrija, izstrādājot savu dokumentu, vadījies no Eiropas valstu likumdošanas pašreizējiem principiem. Abi referenti atzīmēja, ka pie dokumentiem vēl daudz jāstrādā, lai pilnībā definētu jautājumus, kuri prasa sakārtošanu. Neviens likums nevar būt materiāls bāzes.

LZA Senāta lēmums:

1. Uzskatīt, ka jābūt diviem likumiem — par augstskolu un par zinātnisko darbību.
2. Pieņemt zināšanai sēdē izskatīto likumprojektu pamatprincipus un ieteikt to papildināšanu.
3. Ieteikt abām darba komisijām, kuras strādā pie augstskolu likuma, izskatīt iespēju apvienot to variantus vienā projektā.
4. Darba gaitā kontaktēties ar valodniekiem un ievērot precīzu terminoloģiju.
5. Izskatīt LZA Senāta sēdē vēlreiz šo jautājumu, kad tiks iesniegti iespējama galīgais variants.

2. PAR AKADĒMIJAS LIELĀS MEDAĻAS PIEŠĶIRŠANU

LZA Senāta lēmums:

Pamatojoties uz «Nolikumu par LZA Lielo medaļu», ievērojot izcilo ieguldījumu Latvijas vēstures pētniecībā, 1994. gadā piešķirt Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielās medaļas LZA goda loceklim **EDGARAM DUNSDORFAM**.

3. PAR LZA VALDI

LZA Senāta lēmums:

Apstiprināt par Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmika sekretāra vietnieku LZA īsteno locekli **ULDI VIESTURU** līdz LZA amatpersonu pārvēlēšanām 1996. gadā.

4. PAR LZA JAUNO LOCEKĻU VAKANCĒM 1994. GADA NOVEMBRA VĒLĒŠANĀS

LZA Senāta lēmums:

1. Zinātņu akadēmijas 1994. gada vēlēšanās pavisam būs 6 īsteno locekļu, 7 goda locekļu, 8 ārņemju locekļu un 7 korespondētājlocekļu vakances.

5. INFORMĀCIJA PAR EIROPAS ZINĀTŅU AKADĒMIJU VADĪTĀJU KONFERENCI PARĪZĒ

LZA Senāta lēmums:

1. Informāciju pieņemt zināšanai.
2. Senāta locekļiem, kuri piedalīsies starptautiskos pasākumos, Senātā sniegt īsu informāciju par komandējumiem.

6. PAR LZA GODA DOKTORA (Dr. h. c.) PIEŠĶIRŠANAS KĀRTĪBU

LZA Senāta lēmums:

Apstiprināt Nolikumu par Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktora (Dr. h. c.) grāda piešķiršanas kārtību.
1. Saskaņā ar LZA Statūtu 3.9. pantu Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktora (Dr. h. c.) grādu piešķir izciliem Latvijas un ārvalstu zinātniekiem, kuru darbi attiecīgajā zinātnes nozarē ir starptautiski atzīti, kuru devums

ietekmējis zinātnes un kultūras attīstību Latvijā un kuriem ir radoši zinātniski kontakti ar Latvijas Zinātņu akadēmiju.

2. Dr. h. c. grādu var piešķirt ilggadējiem Latvijas Zinātņu akadēmijas bijušo institūtu zinātniekiem un Latvijas augstskolu docētājiem, kuri veikuši ievērojamus pētījumus izvēlētajā nozarē, iedibinājuši jaunus pētījumus Latvijā, kuriem ir cienījams un sabiedrībā pazīstamu zinātnieku reputācija, arī gadījumā, ja šie pētnieki objektīvu vai subjektīvu apstākļu dēļ nav formāli aizstāvējuši habilitētā doktora vai doktora disertāciju attiecīgajā nozarē. Dr. h. c. grāda reflektantiem jābūt lielam pētnieciskā vai pedagoģiskā darba stāžam savā (pētnieciskajā) nozarē (vairāk par 25 g.).

LZA Dr. h. c. grādu var piešķirt Latvijas zinātniekiem, kuriem jau ir habilitētā doktora grāds, taču ne tiem, kuriem diplomu par habilitētā doktora grāda piešķiršanu attiecīgajā nozarē izdevusi Latvijas Zinātņu akadēmija. Tāpat LZA Dr. h. c. grādu nepiešķir LZA īstenojamam, goda un ārņemju locekļiem; izņēmums var būt gadījumā, ja Dr. h. c. tiek piešķirts par īpašiem nopelniem citā zinātņu nozarē, kas nesakrīt ar ZA locekļa specialitāti.

3. Dr. h. c. grādu Latvijas Zinātņu akadēmijā var piešķirt arī izciliem rakstniekiem, kultūras darbiniekiem, pazīstamiem novadpētniekiem, prakses darbiniekiem (inženieriem, lauksaimniekiem, mežkopjiem, medikām, tautsaimniekiem u. c.), kuru ieguldījums Latvijas Republikas tautsaimniecībā un kultūrā ir liels.

4. Dr. h. c. grāda piešķiršanu var ierosināt Latvijas pētniecisko un augstskolu iestāžu zinātniskās padomes vai Senāti, zinātniskās biedrības, Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenojamam, goda un ārņemju locekļi. Piešķirot zinātnisko grādu Dr. h. c., rūpīgi izskatā un publiski apspriež reflektanta **Curriculum vitae**. Lēmumu par Dr. h. c. piešķiršanu var pieņemt attiecīgā profila akadēmiskā institūta (vai fakultātes) zinātniskā padome (habilitācijas un promocijas padome), aizklāti balsojot, ar sarakstsastāva 2/3 balsu vairākumu; šo lēmumu apstiprina LZA atbilstošās zinātņu nodaļas kopsapulce, aizklāti balsojot (ar 2/3 balsu vairākumu). Atsevišķos gadījumos pēc nodaļas ierosinājuma Dr. h. c. zinātnisko grādu var piešķirt bez iepriekšējas izskatīšanas institūta (fakultātes) padomē tieši ar nodaļas pilnsapulces lēmumu augšminētā kārtībā. Nodaļas lēmumu apstiprina LZA Senāta sēdē, atklāti balsojot.

Dr. h. c. diplomu pasniedz LZA prezidents Zinātņu akadēmijas vārdā kādā no Akadēmijas sēdēm vai LZA Senāta sēdē. Atsevišķos gadījumos to drīkst darīt LZA prezidenta pilnvaroā persona prezidenta uzdevumā (Dr. h. c. grāda ieguvēja nespēja ierasties uz Akadēmijas sēdi, dzīvošana ārzemēs, cienījams vecums u. tml.).

5. LZA Senāts var ieteikt ikgadējās kvotas Dr. h. c. grāda piešķiršanai, atklāti balsojot, ar vienkāršu balsu vairākumu katrai no zinātņu nodaļām.

Saskaņā ar Nolikumu par Latvijas Republikas zinātnisko grādu piešķiršanas kārtību Dr. h. c. ieguvējs tiesību ziņā pielīdzināms habilitētā doktora grāda ieguvējam.

7. DAŽĀDI

7.1. Par LZA goda doktora grāda piešķiršanu E. ĶĪPĻOKAM

LZA Senāta lēmums:

Apstiprināt Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas 1994. gada 8. aprīļa lēmumu par goda doktora (honoris causae) zinātniskā grāda piešķiršanu **Edgaram Ķīplokam** (Dr. hist. h. c.).

7.2. Par LZA ARVEDA ŠVĀBES balvas dibināšanu

LZA Senāta lēmums:

1. Pieņemt zināšanai, ka Latviešu akadēmiskā organizācija Zviedrijā (doktors J. Bubenko) pārskaitījusi LZA balvu fondā 14355 SEK, tajā skaitā 8255 SEK prof. H. Skujas balvas fondā un 6100 SEK prof. A. Švābes balvas fondā.

LZA ar pateicību šo ziedojumu pieņem, lai izlietotu paredzētajiem mērķiem.

2. Saskaņā ar ziedotāju vēlēšumiem un LZA Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas kopsapulces atbalstu nodibināt Latvijas Zinātņu akadēmijas Arveda Švābes balvu par izciliem pētījumiem Latvijas vēstures zinātnē un piešķirt to 1 reizi 2 gados.

3. Uzdot Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļai (akad. V. Hausmanis) un Latvijas vēstures institūtam (akad. I. Ronis) līdz š. g. 20. maijam sagatavot LZA Prezīdijam apstiprināšanai Nolikumu par Arveda Švābes balvas pie-

šķiršanas kārtību un balvas ekspertu komisijas sastāvu, pamatojoties uz tādiem pašiem noteikumiem, kā jau agrāk dibinātās LZA balvas.

7.3. Par ierosinājumu «Latvijas balvas» iedibināšanai

LZA Senāts nolēma:

Griezties pie Latvijas Republikas Valsts prezidenta, Latvijas Republikas Ministru prezidenta un Latvijas Republikas Saeimas ar sekojošu ierosinājumu:

Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāts š. g. 18. aprīļa sēdē ierosināja iedibināt Latvijas balvas, kuras ik gadu 18. novembrī piešķirtu izciliem Latvijas cilvēkiem par nopelniem rakstniecībā, mākslā, mūzikā, arhitektūrā, zinātnē, izglītībā, tautsaimniecībā, ārstniecībā, sportā utt., piešķirot ne vairāk kā piecas balvas gadā.

Balvas piešķirtu kā valsts atzīni un pateicību galvenokārt par kopumā nozīmīgu veikumu ilgākas darbības laikā vai par kādu ļoti izcilu konkrētu darbu; šajā ziņā Latvijas balva būtu agrākās Tēvzemes balvas vai trimdā pastāvošās Tautas balvas turpinājums.

Balvu pretendētus varētu izvirzīt autoritatīvas organizācijas un cilvēki, un tos novērtētu Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas ierosināta un Valsts prezidenta apstiprināta autoritatīva komisija. Balvu piešķirtu no valsts līdzekļiem un tās lielums būtu apmēram 1000 latu (kas aptuveni atbilst līdzīgām iedibinātām balvām Igaunijā un Lietuvā). Nolikumu par Latvijas balvu akceptētu Latvijas Ministru kabinets.

7.4. Par ekspertu grupas darbu «LATTELEKOM» jautājumā

LZA Senāts nolēma:

Pieņemt informāciju zināšanai.

Latvijas Zinātnes padomei — jauna vadība

Š. g. 26. aprīlī notika Latvijas Zinātnes padomes vadības vēlēšanas. Par LZA priekšsēdētāju uz turpmāko gadu tika ievēlēts akademiķis **Pēteris Zvidriņš** (LVU), par viņa vietnieku — akademiķis **Ivars Knēts** (RTU). Notika arī valdes vēlēšanas — turpmāk valdē būs arī **Uldis Raičums**, **Jānis Stradiņš**, **Oļģerts Marga**, **Edgars Lāčgalvis** un **Aivars Tabūns**.

Vēl LZA sprieda par centralizēto līdzekļu sadali, kā arī uzklauzīja informāciju par to, ka ASV Nacionālais zinātnes fonds apmaksā triju mēnešu komandējumu Aivaram Tabūnam, lai viņš varētu iepazīties ar zinātnes organizēšanu un finansēšanu.

Masu informācijas līdzekļi jau ir ziņojuši par paredzamo Kodolpētniecības centra darbības izbeigšanu 1996. gadā. «Likvidatoru» darba grupā no LZA izvirzīts viceprezidents **Juris Ekmanis**, no LZA — profesors **Māris Jansons**.

Tika spriests arī par to, kā zinātniskās iestādes iepazīstināt ar Tallinā notikušā semināra materiāliem par starptautisko projektu pietiekumu pareizu noformēšanu.

Jaunā LZA vadība pateicās akademiķim **Tālim Milleram** par līdzšinējo darbu, kas tika veikts ar lielu pienākuma apziņu un iejūtību, tik nepieciešamā laikā, kad naudas ir maz, bet gribētāju — daudz.

— Es jau vēl pat smaidu, tātad — tik traki nav, — **T. Millers** atbildēja.

Z. K.

Latvijas CAD centrs darbojas

Mūsu Centram ir sava «niša» starp daudzajām Rīgas programēšanas firmām. Vairums šo firmu visai efektīvi izstrādā administratīvās, grāmatvedības un uzskaites sistēmas. Latvijas CAD centrs toties ir vienīgais mūsu valstī, kas specializējas zinātnietilpīgās projektēšanas un aprēķinu sistēmu izveidošanā mašīnbūves un aparātbūves vajadzībām. Centrā ir tapušas vairākas oriģinālas un ļoti efektīvas sistēmas, kuras izmanto ne tikai Latvijā, bet arī NVS valstīs, bet arī Zviedrijā, Vācijā un pat ASV firmās.

Tā savu stāstījumu sāka šī Centra vadītājs profesors **Varaidots Zars**.

Zināms, ka ārzmēs rūpniecības uzņēmuma darbību vērtē ne tikai pēc produkcijas kvalitātes, bet arī pēc projektēšanas un ražošanas kultūras. Viens no sekmīgākajiem rādītājiem ir, kādā veidā tiek veikta projektēšana. Vai šim nolūkam izmanto datorus vai arī vēl pa vecam projektētājs pie rasējamā dēļa ar zīmuli un lineālu velk līnijas.

Pajautāju profesoram V. Zaram, kāds stāvoklis projektēšanā ir Latvijā.

— Jau ilgu gadu RTU Materiālu pretestības katedrā pilnveidoja sarežģītu konstrukciju aprēķinus, lietojot galīgo elementu metodes. Šī darbinieku grupa kļuva par vienu no pirmajām jaunā Centra sastāvdaļām. Visās valstīs automatizēto projektēšanu saīsināti apzīmē ar CAD (no Computer aided design), pie mums sarunu valodā bieži lieto APRS vai APS, kas nozīmē automatizētās projektēšanas sistēmas.

— Pastāstiet, lūdzu, sīkāk par Centru.

— Mūsu Centrā strādā ap 60 darbinieku, to skaitā trīs habilitētie zinātņu doktori — V. Arājs, R. Rikards un V. Zars, septiņi doktori. Aptuveni puse no visiem darbiniekiem ir aug-

stas klases programmisti. Centrā tiek veidotas un arī izmantotas sarežģītas automatizētās projektēšanas sistēmas. Centrs iekļaujas Starptozaru mašīnbūves kompleksā un ar to ir cieši saistīta automatizēto sistēmu ieviešanas firma «Saikne».

— Kā izpaužas jūsu vadītā Centra darbība!

— Tajā veido specializētas projektēšanas sistēmas Latvijas mašīnbūves un aparātbūves uzņēmumiem. Bez tam mēs pielāgojam unikālas ārzmēs programmsistēmas, lai tās ieviestu mūsu valsts uzņēmumos, kā arī paši veidojam informatīvas programmsistēmas. Būdami augstskolas sastāvā, lielu uzmanību veltām studentu apmācībai automatizētu projektēšanas sistēmu veidošanā, pielāgošanā konkrētiem apstākļiem un adaptācijā. Apmācām arī citus interesus, kā lietot automatizētās programēšanas un citas programmsistēmas.

— Kādas ir nākotnes ieceres!

— Mums ir vairāki orientācijas virzieni. Atbilstīsim universālu skaitliskās modelēšanas sistēmu pilnveidošanu, kas ietver simulācijas metožu attīstību, mehānisku, hidraulisku, pneimatisku, elektrisku un elektronisku sistēmu kustības un vibrācijas analīzi. Mūs interesē manipulatoru un robotu kustības precizitātes un dinamikas modelēšana, sarežģītu mehānisku konstrukciju, arī kompozītu slāņainu ķermeņu deformāciju, sprieguma un vibrāciju likumsakāribu noskaidrošana ar galīgo elementu metodēm. Arī mehānikas inženiertehnisko stiprības aprēķinu pilnveidošana un automatizēto aprēķinu izstrādāšana. Atbilstīsim šanču un presformu projektēšanas un tehnoloģisko procesu dokumentācijas apstrādāšanas automatizācijas sistēmas. Pievērsīsimies arī dažādu tautsaimniecības tehnoloģisko procesu optimizācijai.

— Sakiet, lūdzu, cik aktīvi APRS sistēmas izmanto Latvijas rūpniecības uzņēmumi.

— Mašīnbūve Latvijā, tāpat kā visā pasaulē, automatizēto projektēšanu apgūst gausi. Taču ir arī izņēmumi. Piemēram, nelielais Valmieras ugunsdzēsības iekārtu rūpnīcas konstruktoru kolektīvs jau ir aizmirsis rasējamās dēļus un projektēšanu veic tikai ar datoriem, pie tam izmantojot universālo CHERRY sistēmu un mūsu Centra mašīnu elementu aprēķinu sistēmu. Tie ir atsevišķi gadījumi. Daudz uzņēmumu vadība, kas ieguldījusi lielus līdzekļus datoru iegādē, ir neapmierināta. Datori nedod nekādu labumu, vēl sliktāk — tie atrauj konstruktorus un tehnologus no darba, jo viņi izmanto datorus dažādām spēlēm. Vainīga nav darbinieku disciplīna, bet gan vajadzīgās programmapgādes trūkums. Ir uzņēmumi, kuros uzskata, ka konstruktoriem tikai retumis jāizmanto datori un ka detaļu stiprību vieglāk aprēķināt «ar rokām». Konstruktors tādā gadījumā patērē daudz laika, lai atsvoidzinātu savas zināšanas par zobratu, siksnu vai vārpstu aprēķināšanu, turpretī dators to izdara ātri un bez kļūdām. Nesen Latvijas CAD centra speciālisti iepazinās ar Itālijas firmām «Techno Stampi» un DMS, kā arī ar Dānijas firmu «Carl Bro» un konstatēja, ka mašīnbūves projektus izstrādā tikai ar datoriem, bet nedaudznie rasējamie dēļi ir sakrauti kaktā.

— Ar kādām valstīm vēl jums ir sakari!

— Mūsu Centra darbs ir pazīstams ne tikai Latvijā. Ir plaši sakari ar organizācijām un uzņēmumiem Bulgārijā, Polijā, Ungārijā, Krievijā, Ukrainā, Anglijā, Dānijā u. c.

— Paldies par sarunu!

Oskars MARTINSONS

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADĒMIJA PAZIŅO,

ka saskaņā ar LZA Statūtiem 1994. gada novembrī notiks jaunu akadēmijas īsteno goda, ārzmēju un korespondētājlocekļu vēlēšanas.

Zinātņu akadēmija ir pieņēmusi lēmumu, ka 1994. gada vēlēšanās pavisam būs 6 īsteno locekļu, 7 goda locekļu, 8 ārzmēju locekļu un 7 korespondētājlocekļu vakances.

Saskaņā ar Statūtiem, vēlot jaunus īstenos, goda un ārzmēju locekļus, notiek kopīgs kandidātu konkurss bez priekšrocībām kādai specialitātei.

Vēlot jaunus korespondētājlocekļus, notiek konkurss izsludināto specialitāšu ietvaros. Izskatījusi visus saņemtos priekšlikumus, akadēmija izsludina **korespondētājlocekļu vakances** šādās specialitātēs:

Fizikas un tehniskās zinātnēs	
matemātika vai astronomija	— 1
mašīnbūve (aparātbūve)	— 1
Ķīmijas un bioloģijas zinātnēs	
ķīmija	— 1
medicīna	— 1
Humanitārās un sociālās zinātnēs	
valodniecība	— 1
literatūrzinātne	— 1
arheoloģija	— 1

Lielās medaļas laureāts — Edgars DUNSDORFS

Edgars Dunsdorfs (dz. 1904. g. 20. novembrī Saldū) ir viens no izcilākajiem visu laiku latviešu vēsturniekiem. Pēc Latvijas Universitātes Tautsaimniecības fakultātes absolvēšanas (1933. g.) un izglītības papildināšanas Stokholmā E. Dunsdorfs 1937. gadā sāka strādāt par docentu savā Alma mater. 1943. gadā viņš kļuva par profesoru un kādu laiku bija arī LU Tautsaimniecības fakultātes dekāns. No 1946. līdz 1948. gadam E. Dunsdorfs bija Baltijas Universitātes profesors un viens no tās rektoriem. No 1948. gada E. Dunsdorfs dzīvo Austrālijā, ilgstoši bija Melnburnas Universitātes profesors. Viņš ir ilggadīgs zinātnisku rakstu krājuma «Arhīvs» redaktors un ražīgs tā autors. Ārkārtīgi plašs un daudzpusīgs ir E. Dunsdorfa zinātniskais darbības diapazons. Par Lat-

Tiesības izvirzīt Latvijas Zinātņu akadēmijas locekļu kandidātus ir Latvijas zinātniskajām iestādēm, augstskolām, zinātnieku organizācijām, LZA locekļiem (t.sk. LZA loceklis var izvirzīt arī pats sevi). Ja kandidātus izvirza iestādes vai organizācijas, lēmumi jāpieņem senāta vai padomes sēdē, aizklāti balsojot, ar balsu vienkāršu vairākumu.

Piesakot kandidātus, jāiesniedz šādi dokumenti:

— pieteikums: Latvijas ZA locekļa parakstīta vēstule vai padomes (senāta) lēmums ar aizklātās balsošanas rezultātiem,

— autora apstiprināts zinātnisko darbu saraksts,

— pieteicēja apstiprināta kandidāta zinātniskā biogrāfija (Curriculum vitae), ne vairāk par 1 lpp., norādot dzimšanas gadu un datumu, pašreizējās darbavietas un mājas adresi un tālruni.

Dokumenti iesniedzami Latvijas Zinātņu akadēmijas Prezidija jauno locekļu vēlēšanu ekspertu komisijai Rīgā, Turgeņeva ielā 19, 2. st., 231. istabā, līdz 1994. gada 15. jūnijam.

Uzziņas LZA Prezidija sekretariātā Turgeņeva ielā 19, Rīga, LV-1524, tel. 223931, fax 3712-228784.

viņas vēsturi viņš sarakstījis vairāk nekā 10 zinātniskas un populārzinātniskas grāmatas un vairāk nekā 100 rakstus latviešu, angļu un vācu valodā. Izcils sasniegums ir 3 viņa sarakstītie apjomīgie Latvijas vēstures sējumi: «Latvijas vēsture 1600—1710» (1962), «Latvijas vēsture 1710—1800» (1973) un «Latvijas vēsture 1500—1600» (kopā ar A. Spekki, 1964). Liela nozīme ir arī viņa veiktajām vēstures avotu un karšu publikācijām. Mūža otrajā pusē E. Dunsdorfs pievērsies ne vien Latvijas 16.—18., bet arī 20. gasimta vēsturei, rakstījis par Latvijas valsts izveidošanos, par Kārļa Ulmaņa dzīvi un cīņiem jautājumiem. E. Dunsdorfs ir īpaši izcils saimnieciskās vēstures speciālists. Ievērojot E. Dunsdorfa darbu izcilo nozīmi Latvijas historiogrāfijā, uzsākta to publicēšana Latvijā.

LZA goda doktors Edgars KIPLOKS

Edgars Kiploks dz. 1907. g. 3. aprīlī Rīgā. Studējis Latvijas Universitātē tautsaimniecību (1926—1928) un teoloģiju (1928—1937). Jau studiju laikā pievērsies žurnālistikai un grāmatniecībai. No 1930. līdz 1935. g. bijis žurnāla «Universitas» redakcijas sekretārs, vēlāk — atbildīgais redaktors. 1932. g. Teoloģijas fakultāte saistīja E. Kiploku par subasistentu, bet pēc fakultātes beigšanas — par asistentu. E. Kiploks bija prof. L. Adamoviča sekotājs un darba turpinātājs Latvijas baznīcu vēsturē. 1943. gadā E. Kiploks saņēma atļauju lasīt lekcijas un vadīt seminārus atjaunotajā Teoloģijas fakultātē. Šajā laikā viņš uzņēmās arī bij. VAPP grāmatfirdzniecības tresta vadību un vēlāk vadīja arī apgādu «Latvju Grāmatā». Kā vērtīgākie izdevumi šeit atzīmējami J. Endzelīna grāmatā par senprūšu valodu un Mīlenbaha—Endzelīna vārdnīcas nobeiguma burtnīcas.

1944. g. izceļojis uz Vāciju, tur darbojies kā mācītājs un grāmatu izdevējs. 1950. g. aizbrauca uz ASV. Apguva mācītāja darba praksi, lai vēlāk pastāvīgi nodarbotos ar latviešu draudžu aprūpi. Nozīmīgākais E. Kiploka veikums trimdā bija apgāda «Sējējs» (LELBA) nodibināšana garīgās literatūras izdošanai. Tajā izdots E. Glikas tulkotās Bībeles faksimilizdevums, iznāk mēnešraksts «Ceļa Biedrs». Plaša E. Kiploka sakārtotā bibliotēka un arhīvs tagad atrodas Čikāgā un ir ļoti nozīmīgi Latvijas baznīcas vēsturei. E. Kiploks devis faktoloģiskā ziņā ļoti vērtīgus rakstus par Latvijas kultūrvēsturi arī trimdā iznākošajā žurnālā «Universitas», kura veidošanā aktīvi piedalījies kopā ar Ā. Šildi.

Par izcilo ieguldījumu Latvijas kultūrvēsturē E. Kiplokam piešķirts LZA goda doktora grāds vēsturē.

